

มีโรงเรียนไปทำไม : 2. โรงเรียนแบบเก่า โรงทรมานเด็กด้วยหลักสูตรที่ฟองขึ้นๆ

เขียนโดย ม.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท

วันอาทิตย์ที่ 14 เมษายน 2013 เวลา 00:00 น. -

---

ที่ร้ายที่สุดคือความคิดแบบบังคับบัญชา (command and control) ที่ครอบงำการศึกษา

มีโรงเรียนไปทำไม : 2. โรงเรียนแบบเก่า โรงทรมานเด็กด้วยหลักสูตรที่ฟองขึ้นๆ

บันทึกชุด มีโรงเรียนไปทำไม รวม ๗ ตอนนี้ ตีความจากหนังสือ [Why School? : How Education Must Change When Learning and Information Are Everywhere](#) เขียนโดย [Will Richardson](#) บอกตรงๆ ว่า

ระบบการศึกษาจะอยู่ในสภาพปัจจุบันไม่ได้ ต้องเปลี่ยนแปลงในทำนองเปลี่ยนจากหน้ามือเป็นหลังมือ

สิ่งที่ผิดทางการศึกษา คือมุ่งจัดการศึกษาแบบ “มีข้อกำหนด” (prescriptive) ซึ่งก็คือหลักสูตร ที่นับวันจะฟองตัวขึ้นเรื่อยๆ ตามปริมาณความรู้ที่เพิ่มขึ้น กำหนดให้ต้องถ่ายทอดความรู้ตามที่กำหนด และต้องจัดการสอบแบบการทดสอบมาตรฐาน ที่ล้าสมัย เพื่อดูว่าได้ผลตามที่กำหนดในหลักสูตรหรือไม่ และที่ร้ายที่สุดคือความคิดแบบบังคับบัญชา (command and control) ที่ครอบงำการศึกษา

ผมขอภัยท่านที่อยู่ในวงการการศึกษา ที่ถอดความในหนังสือนี้มาลงบันทึกด้วยถ้อยคำรุนแรง ผมไม่มีเจตนาลบหลู่ แต่ต้องการปลุกสำนึกว่าการศึกษาที่เราจัดให้แก่ลูกหลานของเราในเวลานี้มัน ผิด มันตกยุค และเป็นเสมือนทำร้ายเด็ก เพราะจะไม่ทำให้เด็กที่เป็นอนาคตของประเทศ มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑

หลักสูตรและโรงเรียนแบบเก่าที่เข้ามา ๑๕๐ ปี กำลังถูกท้าทายด้วยโอกาสเรียนรู้แบบใหม่ ที่เรียนได้จากทุกที่ ทุกเวลา โดยทุกคน ขอให้ตั้งใจมีใฝ่อยากเรียนรู้และเข้าอินเทอร์เน็ตได้

โรงเรียนแบบเก่า เรียนปีละ ๑๘๐ วัน เด็กต้องแบกเป้หนักอึ้งมาโรงเรียน เลือกครูไม่ได้ ครูแหย่แคไหนก็ต้องไปเรียนตามที่โรงเรียนกำหนด วิชาไม่น่าสนใจก็ต้องเรียน โรงเรียนมีสนามเด็กเล่นไม่พอก็ต้องแย่งชิงเอา อาหารที่โรงอาหารกินไม่ลงก็ต้องกิน ฯลฯ

ที่น่ากังวลสำหรับผม แต่ไม่เขียนไว้ในหนังสือเล่มนี้คือ ครูมุ่งสอนวิชาเพื่อให้เด็กสอบผ่าน ไม่ได้สนใจสอนความเป็นมนุษย์ที่พัฒนาครบด้านให้แก่เด็ก เพราะเรื่องนี้ไม่มีการสอบ เด็กถูกสอนมาก (ตามหลักสูตร) แต่ได้เรียนน้อย ในขณะที่ประเทศที่การศึกษาคุณภาพดี เขาใช้หลัก สอนน้อย เรียนมาก และเรียนอย่างบูรณาการเพื่อให้เกิดพัฒนาการครบด้าน

ที่เป็นตัวการแห่งความเสื่อมคือการประเมิน หรือการสอบ ที่เน้นสอบความรู้หรือการท่องจำ เน้นสอบโดยส่วนกลาง ที่ทำให้ครูไม่มั่นใจตนเอง ไม่ได้ฝึกฝนการประเมินการเรียนรู้ของเด็กด้วยตนเอง มีแต่ลั่นลานสอนให้ทัน ให้ครบตามหลักสูตร โดยไม่ได้เอาใจใส่มากนักกว่าเด็กได้เรียนหรือไม่ หรือสนใจแต่เด็กที่เรียนเก่งว่าได้เรียนรู้แล้ว เด็กที่เรียนไม่เก่งครูสอนแล้วก็ถือว่าได้ทำหน้าที่แล้ว ที่ไม่รู้เพราะเด็กโง่งเอง นี่เป็นส่วนหนึ่งของข้อด้อยของโรงเรียนแบบเก่า

ผู้เขียนบอกว่า กฎหมาย No Child Left Behind ของสหรัฐอเมริกา ได้ส่งผลให้ระบบการศึกษาอเมริกัน เป็นการเรียนเพื่อสอบ ทำให้ผมนึกขึ้นมาได้ว่า ก็เกิดขึ้นพร้อมๆ กันกับการมี สมศ. และการสอบของส่วนกลางของไทย ซึ่งก็มีส่วนทำให้การศึกษาไทยเป็นการสอนและเรียนเพื่อสอบเช่นเดียวกัน

การสอบอย่างที่ทำกันในปัจจุบัน ไม่ทำนายความสำเร็จในชีวิตอนาคตของเด็ก ซึ่งโลกและสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงต่อไปแบบคาดเดาไม่ได้ เพราะเป็นการทดสอบความรู้ในปัจจุบัน ไม่ได้ทดสอบทักษะในการเรียนรู้ และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ของเด็ก

บริษัท ไอพีเอ็ม ได้สอบถามความเห็นของผู้บริหาร ว่าปัจจัยสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จของคนในอนาคตคืออะไร ไม่มีคนตอบว่าคือผลสอบต่างๆ เลย ปัจจัยที่มีคนตอบมากที่สุดคือ “ความริเริ่มสร้างสรรค์ และความสามารถในการจัดการความซับซ้อนที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ของโลก” จึงเกิดคำถามว่า ระบบการศึกษาที่ช่วยให้เด็กพัฒนาคุณสมบัติที่ต้องการสองข้อนี้เป็นอย่างไร คำตอบคือ ไม่ใช่โรงเรียนแบบเก่า อย่างแน่นอน

ผู้เขียนไม่โทษครู แต่โทษระบบ ว่าระบบการศึกษาของอเมริกันไม่ดี มีผลให้ครูออกจากอาชีพถึงครึ่งหนึ่ง ในเวลา ๕ ปีแรกของการเข้าสู่อาชีพครู

ทำให้ผมหันกลับมาตั้งคำถามต่อระบบของไทย

หนังสือยังบอกอีกว่า หากคิดเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มาจากระบบครอบครัวรายได้สูง ผลการทดสอบสูงลิ่ว สะท้อนให้เห็นความแตกต่าง หรือช่องว่างทางสังคมอย่างชัดเจน ข้างเหมือนกับสยามประเทศอะไรอย่างนั้น ต่างจากประเทศที่ผลการเรียนของเขาดี เช่นฟินแลนด์ ที่โรงเรียนทั่วประเทศมีคุณภาพทัดเทียมกัน และไม่มีการทดสอบจากส่วนกลาง

ในวาทกรรมปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้ ไอซีที เป็นเครื่องช่วยนั้น มันซ่อนความเชื่อสองแนวไว้อย่างแนบเนียน คือแนวอนุรักษ์ของเดิม เพิ่มประสิทธิภาพ (และประสิทธิภาพ) ด้วย ไอซีที ใช้ไอซีทีช่วยถ่ายทอดเนื้อหาวิชาแทนครูเป็นส่วนใหญ่ โดยที่ครูผู้ช่วยคอยคุมเครื่อง และบอกเวลาหมดคาบหรือหมดชั่วโมง และมีครูติวเตอร์ หรือครูที่ปรึกษาให้นักเรียนบางคน ที่เรียนช้า หรือไม่เข้าใจ การสอบก็เน้นสอบแบบเขียนเรียงความ โดยมีภารกิจวิจัยพัฒนาเครื่องตรวจข้อสอบแบบเรียงความ ที่สามารถตรวจข้อสอบได้ ๑ หมื่นข้อ (คน) ใน ๑ นาที

ส่วนแนวยกเครื่องการเรียนรู้ใหม่นั้น จะเล่าโดยละเอียดในตอนที่ ๔ จุดสำคัญที่หนังสือเล่มนี้บอกคือ แนวทางเพิ่มประสิทธิภาพการสอนเนื้อหาด้วยเครื่อง ไอซีที นั้น ยังไม่ใช่วิธีการของศตวรรษที่ ๒๑ ที่ผู้เรียนต้องมีอิสระ และมีอำนาจเหนือการเรียนรู้ของตนเอง เราต้องไม่หลงพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยยึดติดที่เนื้อหาอย่างเดิม เพียงแต่เปลี่ยนผู้สอนจากเน้นครู มาเป็นเน้นให้เครื่องสอน

มีโรงเรียนไปทำไม : 2. โรงเรียนแบบเก่า โรงทรมานเด็กด้วยหลักสูตรที่พองขึ้นๆ

เขียนโดย น.ล.ชาญโชติ ชมพูนุท

วันอาทิตย์ที่ 14 เมษายน 2013 เวลา 00:00 น. -

---

และเวลาสอบก็ยังเน้นสอบเนื้อหาอย่างเดิม เพียงแต่เปลี่ยนข้อสอบจากเน้นปรนัยมาเป็นอัตนัย แล้วใช้เครื่องตรวจ

ในการปฏิรูปการเรียนรู้ มีมายา หรือการหลอกตัวเอง ทั้งแบบจงใจ และแบบไม่รู้ตัว ผู้ที่กำลังปฏิรูปการเรียนรู้ไทยพึงตระหนักข้อนี้

วิจารณ์ พานิช

๑๒ เม.ย. ๕๖

คัดลอก <http://www.gotoknow.org/posts/532821>